

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

D

Paper-II

POLITICAL SCIENCE

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

1. (Signature) .....

(In figures as in Admit Card)

(Name) .....

Seat No. ....

2. (Signature) .....

(In words)

(Name) .....

OMR Sheet No.

(To be filled by the Candidate)

JAN - 15218

Time Allowed : 1¼ Hours]

[Maximum Marks : 100

Number of Pages in this Booklet : 32

Number of Questions in this Booklet : 50

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 50 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-II will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)

(B)

●

(D)
- Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 50 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटांतच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ्या करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)

(B)

●

(D)
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गांचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅल्क्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

JAN - 15218/II—D

JAN - 15218/II—D

Political Science

Paper II

राज्यशास्त्र

प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]
[Maximum Marks : 100

Note : This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेमध्ये एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले असून प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. List-I below gives some Models/Theories of Conflict Resolution and List-II gives the author of the Model/Theory. Match List-I and List-II and select the <i>correct</i> answer from the codes given below : List-I (Models/Theories in Conflict Resolution) (i) Conflict Prevention (ii) Four Worlds Model (iii) Relative Deprivation (iv) Conflict Transformation List-II (Authors) (a) Ted Robert Gurr (b) John Galtung (c) John Burton (d) Dennis Sandole Codes : (i) (ii) (iii) (iv) (A) (b) (d) (a) (c) (B) (c) (d) (a) (b) (C) (d) (a) (b) (c) (D) (c) (a) (d) (b)	1. खाली दिलेली यादी-I संघर्ष निवारणाचे प्रतिमान/सिद्धांत दर्शवते आणि यादी-II मध्ये त्याचे लेखक दिले आहेत. यादी-I आणि यादी-II शी योग्य प्रकारे जुळवून खाली दिलेल्या संकेतांमधून योग्य पर्याय निवडा : यादी-I (संघर्ष निवारणाचे प्रतिमान/सिद्धांत) (i) कॉन्फ्लिक्ट प्रिव्हेंशन (ii) चार जग प्रतिमान (iii) तुलनात्मक हानी (iv) संघर्ष परिवर्तन यादी-II (लेखक) (a) टेड रॉबर्ट गुर (b) जॉन गाल्टुंग (c) जॉन बर्टन (d) डेनिस सांडोले संकेतांक : (i) (ii) (iii) (iv) (A) (b) (d) (a) (c) (B) (c) (d) (a) (b) (C) (d) (a) (b) (c) (D) (c) (a) (d) (b)

JAN - 15218/II—D

2. Which of the following is a correct statement with regard to Indus Water Treaty of 1960 between India and Pakistan ?

(A) Under the treaty India is allowed to share 20% of water of the six rivers flowing from India to Pakistan.

(B) India is restrained from building any dams on the six rivers.

(C) The treaty was suspended whenever there were wars or serious tensions on the borders.

(D) The treaty can be revoked only through mutual consultation.

2. भारत-पाकिस्तान दरम्यान 1960 मध्ये झालेल्या इंडस पाणी करारासंबंधी खालील विधानांपैकी कोणते विधान सत्य आहे ?

(A) ह्या करारांतर्गत भारतातून पाकिस्तानमध्ये वाहणाऱ्या सहा नद्यांमधून भारताला 20% पाणी घेता येते.

(B) सहा नद्यांवर भारताला कोणतेही धरण बांधण्यास बंदी आहे.

(C) युद्ध किंवा सीमेवरील तणावाप्रसंगी हा करार स्थगित करण्यात आला होता.

(D) फक्त द्विपक्षी चर्चेद्वारे हा करार रद्द करता येतो.

JAN - 15218/II—D

3. Arrange the following events related to global environment in correct chronological order and choose the correct answer from the codes given below :

- (i) Doha Conference
- (ii) Paris Agreement
- (iii) Kyoto Protocol
- (iv) Earth Summit

Codes :

- (A) (i), (iv), (iii), (ii)
  - (B) (iv), (iii), (i), (ii)
  - (C) (iii), (iv), (i), (ii)
  - (D) (ii), (i), (iv), (iii)
4. The Global Competitiveness Report is prepared by :
- (A) World Economic Forum
  - (B) World Bank
  - (C) IMF
  - (D) Asian Development Bank

3. जागतिक पर्यावरणासंबंधी खालील घटनांना योग्य क्रमवारीत लावून खाली दिलेल्या संकेतांकांमधून योग्य पर्याय निवडा :

- (i) दोहा संमेलन
- (ii) पॅरीस करार
- (iii) क्योटो करार
- (iv) पृथ्वी शिखर परिषद

संकेतांक :

- (A) (i), (iv), (iii), (ii)
  - (B) (iv), (iii), (i), (ii)
  - (C) (iii), (iv), (i), (ii)
  - (D) (ii), (i), (iv), (iii)
4. 'ग्लोबल कॉंपिटीटीव्हनेस रिपोर्ट' ..... द्वारे तयार करण्यात आला आहे.
- (A) जागतिक आर्थिक मंच
  - (B) जागतिक बँक
  - (C) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी
  - (D) आशियायी विकास बँक

JAN - 15218/II—D

5. Which of the following statement/s is/are *correct* ?

- (i) Special UN Fund for Economic Development (SUNFED) was established in 1957 to give financial assistance to the third world countries.
- (ii) SUNFED could not achieve its goals mainly due to cold war politics.
- (iii) In 1965, SUNFED was replaced by UNDP, which became a subsidiary organ of UN General Assembly.
- (iv) North-South politics became a power struggle based on strategic issues and not on developmental issues.

Select the *correct* answer from the following codes :

Codes :

- (A) (i), (ii), (iii) are correct
- (B) (ii), (iii), (iv) are correct
- (C) Only (iii) is correct
- (D) Only (iv) is correct

5. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे ?

- (i) 1957 मध्ये स्पेशल यु.एन. फंड फॉर ईकॉनॉमिक डेव्हलपमेंट (SUNFED) ची स्थापना तिसऱ्या जगातील देशांना आर्थिक मदत देण्यासाठी झाली.
- (ii) SUNFED शीतयुद्धकालीन राजकारणा-मुळे त्याची उद्दिष्टे साध्य करू शकली नाही.
- (iii) 1965 मध्ये SUNFED च्या जागी UNDP सुरू करण्यात आला, जे संयुक्त राष्ट्र आमसभेचे दुय्यम अंग बनले.
- (iv) उत्तर-दक्षिण राजकारण हे विकासात्मक मुद्द्यांऐवजी डावपेचात्मक मुद्द्यांवर आधारित सत्ता संघर्ष ठरला.

खालील संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

संकेतांक :

- (A) (i), (ii), (iii) बरोबर आहेत
- (B) (ii), (iii), (iv) बरोबर आहेत
- (C) फक्त (iii) बरोबर आहेत
- (D) फक्त (iv) बरोबर आहेत

JAN - 15218/II—D

6. List-I below gives names of some Indians, who served on some UN bodies given in List-II. Match the two lists and select the *correct* answer from the codes given below :

List-I
(Indian)

- (i) Hansa Mehta
- (ii) Vijayalaxmi Pandit
- (iii) Nagendra Singh
- (iv) Vinod Rai

- List-II**
(UN Bodies and the Post)
- (a) Chairman of UN Panel of External Auditors
  - (b) Member of Drafting Panel of UN Declaration of Human Rights
  - (c) President of 8th Session of UN General Assembly
  - (d) President of International Court of Justice

Codes :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (d) (a) (b) (c)
- (B) (b) (a) (d) (c)
- (C) (c) (d) (b) (a)
- (D) (b) (c) (d) (a)

6. खाली दिलेल्या यादी-I मध्ये संयुक्त राष्ट्रांच्या विविध प्राधिकरणांवर कार्य केलेल्या भारतीयांची नावे असून यादी-II मध्ये त्यांची पदे दिली आहेत. दोन्ही यांद्याची योग्य जुळवाजुळव करून खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी-I
(भारतीय)

- (i) हंसा मेहता
- (ii) विजयालक्ष्मी पंडित
- (iii) नागेंद्र सिंग
- (iv) विनोद राय

- यादी-II**
(संयुक्त राष्ट्रांतील पद)
- (a) संयुक्त राष्ट्रांच्या बाह्य लेखापालांच्या समितीचे अध्यक्ष
  - (b) संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकार जाहिरनाम्याच्या मसुदा समितीचे अध्यक्ष
  - (c) संयुक्त राष्ट्र आमसभेच्या 8व्या सत्राचे अध्यक्ष
  - (d) आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाचे अध्यक्ष

संकेतांक :

- (i) (ii) (iii) (iv)
- (A) (d) (a) (b) (c)
- (B) (b) (a) (d) (c)
- (C) (c) (d) (b) (a)
- (D) (b) (c) (d) (a)

JAN - 15218/II—D

7. Choose the *incorrect* statement regarding propositions of Dependency Theory :

- (A) Developing/underdeveloped countries do not exist in isolation. They can only be understood in the context of world economic and political system.
- (B) The relationship between core and periphery countries is disadvantageous for core countries.
- (C) As long as capitalism remains the dominant world economic system there is no reason for the situation of developed and underdeveloped countries to change.
- (D) Poor states are impoverished and rich ones enriched by the way poor states are integrated into the world system.

7. खालीलपैकी परावलंबनाच्या सिद्धान्ताच्या संदर्भात चुकीचे विधान ओळखा :

- (A) विकसनशील/अविकसित राज्ये अलगपणे अस्तित्वात नसतात. त्यांना आपल्याला जागतिक आर्थिक आणि राजकीय व्यवस्थेच्या संदर्भात समजून घ्यावे लागते.
- (B) केंद्र आणि परिघावरील देशांमधील संबंध हे केंद्रातील देशांसाठी तोट्याचे असतात.
- (C) जोपर्यंत भांडवलशाही ही जागतिक अर्थव्यवस्थेमध्ये प्रभावी राहिल तोपर्यंत विकसित आणि अर्धविकसित राज्यांमधील परिस्थिती संपण्याची शक्यता नाही.
- (D) गरीब राष्ट्रे जागतिक व्यवस्थेमध्ये ज्याप्रकारे सामावली जातात त्याप्रमाणे गरीब राष्ट्रे अधिक गरीब व श्रीमंत राष्ट्रे अधिक श्रीमंत होतात.

JAN - 15218/II—D

8. Match List-I with List-II and select the *correct* answer from the codes given below :

List-I

- (a) Media and Friends
- (b) Centre and Periphery
- (c) Input and Output
- (d) Family and School

List-II

- (1) Systems approach
- (2) Political socialization
- (3) Political communication
- (4) Dependency theory

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (1) (4)
- (B) (3) (4) (1) (2)
- (C) (2) (1) (4) (3)
- (D) (1) (2) (3) (4)

8. यादी-I व यादी-II च्या योग्य जोड्या जुळवा आणि दिलेल्या संकेतसूचीतून योग्य पर्याय निवडा :

यादी-I

- (a) माध्यमे आणि मित्रपरिवार
- (b) केंद्र आणि परिघ
- (c) आदान आणि प्रदान
- (d) कुटुंब आणि शाळा

यादी-II

- (1) व्यवस्था दृष्टिकोन
- (2) राजकीय सामाजिकीकरण
- (3) राजकीय संसूचन
- (4) परावलंबनाचा सिद्धान्त

संकेतसूची :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (1) (4)
- (B) (3) (4) (1) (2)
- (C) (2) (1) (4) (3)
- (D) (1) (2) (3) (4)

JAN - 15218/II—D

9. Match List-I with List-II and select the *correct* answer by using the codes given below :

List-I

- (a) Capitalism, Socialism and Democracy
- (b) Capitalism and under-development in Latin America
- (c) Capitalism in the age of globalization
- (d) The Modern World System

List-II

- (1) Andre Gunder Frank
- (2) Samir Amin
- (3) Joseph Schumpeter
- (4) Immanuel Wallerstein

Codes :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(4)	(3)	(1) (2)
(B)	(3)	(2)	(1) (4)
(C)	(3)	(1)	(2) (4)
(D)	(2)	(4)	(1) (3)

10. Which electoral system is used in USA and Britain to elect members of Legislature ?
- (A) Simple plurality vote
  - (B) Alternative vote
  - (C) Proportional Representation
  - (D) Single transferable vote

9. यादी-I आणि यादी-II च्या योग्य जोड्या जुळवा आणि दिलेल्या संकेतसूचीतून योग्य पर्याय निवडा :

यादी-I

- (a) कॅपिटलिझम, सोशलिझम अँड डेमॉक्रसी
- (b) कॅपिटलिझम अँड अंडरडेव्हलपमेंट इन लॅटिन अमेरिका
- (c) कॅपिटलिझम इन द एज ऑफ ग्लोबलायझेशन
- (d) द मॉडर्न वर्ल्ड सिस्टम

यादी-II

- (1) अँड्रे गुंदर फ्रँक
- (2) समिर अमिन
- (3) जोसेफ शुंपीटर
- (4) इमॅन्युअल वॉलरस्टेन

संकेतसूची :

(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(4)	(3)	(1) (2)
(B)	(3)	(2)	(1) (4)
(C)	(3)	(1)	(2) (4)
(D)	(2)	(4)	(1) (3)

10. कायदेमंडळाच्या सदस्यांच्या निवडीसाठी अमेरिका आणि ग्रेट ब्रिटनमध्ये कोणती निवडणूक पद्धती वापरली जाते ?
- (A) साधे बहुमत
  - (B) पर्यायी मत
  - (C) प्रमाणशीर प्रतिनिधित्व
  - (D) एकल संक्रमणीय क्रमदेय मतदान

JAN - 15218/II—D

11. Match List-I (Treaty) with List-II (Year) and choose the *correct* code :

List-I**(Treaty)**

- (a) Treaty of Westphalia
- (b) Treaty of Utrecht
- (c) Treaty of Paris
- (d) Peace Treaty of Versailles

List-II**(Year)**

- (1) 1713
- (2) 1814
- (3) 1919
- (4) 1648

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (4) (1) (2) (3)
- (D) (4) (2) (1) (3)

11. यादी-I मधील करारांची यादी-II मधील वर्षांशी योग्य जोड्या लावा. योग्य संकेतांक निवडा :

यादी-I**(करार)**

- (a) वेस्टफेलियाचा करार
- (b) युट्रेच करार
- (c) पॅरिस करार
- (d) व्हर्सायचा शांतता करार

यादी-II**(वर्ष)**

- (1) 1713
- (2) 1814
- (3) 1919
- (4) 1648

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (4) (3) (2) (1)
- (C) (4) (1) (2) (3)
- (D) (4) (2) (1) (3)

JAN - 15218/II—D

12. When the 'Uniting for Peace' resolution was adopted by the UN General Assembly ?

- (A) 1961
(B) 1951
(C) 1950
(D) 1952

13. Match List-I with List-II and select the *correct* answer from the codes given below :

List-I

- (a) India in Transition
(b) My Picture of Socialism
(c) My Experiments with Truth
(d) Annihilation of Caste

List-II

- (1) Jai Prakash Narayan
(2) Babasaheb Ambedkar
(3) Manvendra Nath Roy
(4) M.K. Gandhi

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (4) (2) (3) (1)
(B) (3) (1) (4) (2)
(C) (3) (2) (1) (4)
(D) (2) (1) (4) (3)

12. संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेने 'शांततेसाठी एकत्र येणे' याविषयीची करार केंव्हा केला ?

- (A) 1961
(B) 1951
(C) 1950
(D) 1952

13. खालील यादीचा वापर करून यादी-I आणि यादी-II मधील घटकांच्या जोड्या जुळवा आणि दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

यादी-I

- (a) इंडीया इन ट्रांझिशन
(b) माय पिक्चर ऑफ सोशॅलीझम
(c) माय एक्सपेरीमेंट्स विथ ट्रुथ
(d) अॅनिहीलेशन ऑफ कास्ट

यादी-II

- (1) जयप्रकाश नारायण
(2) बाबासाहेब आंबेडकर
(3) मानवेंद्रनाथ रॉय
(4) एम.के. गांधी

संकेतांक :

- (a) (b) (c) (d)
(A) (4) (2) (3) (1)
(B) (3) (1) (4) (2)
(C) (3) (2) (1) (4)
(D) (2) (1) (4) (3)

JAN - 15218/II—D

14. The most essential feature of Federal Government is : (A) Supremacy of Judiciary (B) Supremacy of Parliament (C) Division of powers between the Federal and State Government (D) Local Government	14. खालीलपैकी संघराज्य शासनपद्धतीचे सर्वात आवश्यक वैशिष्ट्य कोणते ? (A) न्यायालयाचे सर्वश्रेष्ठत्व (B) संसदेचे सर्वश्रेष्ठत्व (C) संघशासन आणि राज्यशासन यांच्यात अधिकार विभागणी (D) स्थानिक शासनसंस्था
15. Political Science is a discipline : (A) Which does not subscribe to any values (B) Which provides value-free analysis (C) Meant to study values (D) That cannot ignore values	15. राज्यशास्त्र ही एक अशी विद्याशाखा आहे की जी ..... . (A) कोणत्याही मूल्यांचा पुरस्कार करीत नाही (B) मूल्य-निरपेक्ष विश्लेषण उपलब्ध करून देते (C) मूल्यांचा अभ्यास आवश्यक मानते (D) मूल्यांकडे दुर्लक्ष करू शकत नाही
16. Which of the following countries has adopted the method of amending the constitution by a popular vote ? (A) U.K. (B) U.S.A. (C) Switzerland (D) India	16. जनतेचे मत विचारात घेऊन राज्यघटनेत बदल करण्याच्या पद्धतीचा अवलंब खालीलपैकी कोणत्या देशात केला जातो ? (A) इंग्लंड (B) अमेरिका (C) स्वित्झर्लंड (D) भारत

JAN - 15218/II—D

17. By which of the following methods the American federation was formed ?

- (A) Legislature
- (B) The Act of Senate
- (C) A voluntary agreement
- (D) By revolution

18. Which one of the following political theorists made a clear distinction between two levels of superstructure (a) Political society, (b) Civil society ?

- (A) F. Engels
- (B) Mao
- (C) Gramsci
- (D) Lenin

17. अमेरिकन संघराज्याची निर्मिती खालीलपैकी कोणत्या मार्गाने झाली आहे ?

- (A) कायदेमंडळाद्वारे
- (B) सिनेटच्या कायद्याद्वारे
- (C) स्वेच्छेने करार करून
- (D) क्रांतीच्या मार्गाने

18. (अ) राजकीय समाज, (ब) नागरी समाज या दोन स्तरावरील भक्कम संरचनामधील भेद खालीलपैकी कोणत्या राजकीय सिद्धान्तकाने केला आहे ?

- (A) एफ. एन्जेल्स
- (B) माओ
- (C) ग्राम्सी
- (D) लेनीन

JAN - 15218/II—D

19. Which one of the following philosophers is associated with Egalitarian Liberal Theory of Justice ?

- (A) Immanuel Kant
- (B) John Rawls
- (C) Robert Nozick
- (D) T.H. Green

20. The Joint River Commission constituted in 1972 was expected to solve the water dispute between :

- (A) India and China
- (B) India and Bhutan
- (C) India and Bangladesh
- (D) India and Nepal

19. न्यायाच्या समताधिष्ठीत उदारमतवादी सिद्धान्ताशी खालीलपैकी कोणता तत्त्वज्ञ संबंधित आहे ?

- (A) इमॅन्यूएल कांट
- (B) जॉन रॉल्स
- (C) रॉबर्ट नॉझिक
- (D) टी.एच. ग्रीन

20. 1972 मधील संयुक्त नदी आयोगाने खालीलपैकी कोणत्या देशांमधील पाणीसंघर्ष सोडवणे अपेक्षित होते ?

- (A) भारत आणि चीन
- (B) भारत आणि भूतान
- (C) भारत आणि बांग्लादेश
- (D) भारत आणि नेपाळ

JAN - 15218/II—D

21. Which of the following a group of contemporary political thinkers are staunch supporters of communitarianism ?

- (A) Rousseau, Hegel and Green
- (B) Berlin, Hayek and Milton Friedman
- (C) Adam Smith, John Locke and Jeremy Bentham
- (D) Michael Okeshott and Hannah Arendt

22. Who is the author of the following statement “traditional political theory is the production of the turmoil that characterise past ages” ?

- (A) David Easton
- (B) Germino
- (C) Cobban
- (D) Lipset

21. खालीलपैकी कोणता समकालीन राजकीय विचारवंतांचा गट समुदायवादाचा कट्टर समर्थक गट आहे ?

- (A) रूसो, हेगेल आणि ग्रीन
- (B) बर्लिन, हायक आणि मिल्टन फ्राइडमन
- (C) अँडम स्मिथ, जॉन लॉक आणि जेरेमी बेन्थम
- (D) मायकेल ऑकशॉट आणि हनाह अरेंट

22. “पारंपारिक राजकीय सिद्धांत उलथापालथीची निर्मिती असून जे भूतकाळाचे वर्णन करते” ह्या विधानाचे लेखक कोण ?

- (A) डेव्हिड इस्टन
- (B) जर्मिनो
- (C) कॉबन
- (D) लिपसेट

JAN - 15218/II—D

23. Match List-I with List-II and select the *correct* answer from the codes given below :

List-I

- (a) Bureaucracy
- (b) Dependency Theory
- (c) Elitist Theory
- (d) World System Theory

List-II

- (1) Vilfredo Pareto
- (2) Immanuel Wallerstein
- (3) Samir Amin
- (4) Max Weber

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (4) (3) (1) (2)
- (B) (1) (2) (4) (3)
- (C) (3) (1) (2) (4)
- (D) (2) (4) (3) (1)

24. Which one of the following is *not* the characteristic of behaviourism ?

- (A) Regularities
- (B) Verification
- (C) Value-neutrality
- (D) Action

23. यादी-I व यादी-II च्या योग्य जोड्या जुळवा आणि खालील संकेतसूचीतून योग्य पर्याय निवडा :

यादी-I

- (a) नोकरशाही
- (b) परावलंबनाचा सिद्धान्त
- (c) अभिजनवादी सिद्धान्त
- (d) जागतिक व्यवस्था सिद्धान्त

यादी-II

- (1) विल्फ्रेड पॅरेटो
- (2) इमॅन्युअल वॉलरस्टेन
- (3) समिर अमिन
- (4) मॅक्स वेबर

संकेतसूची :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (4) (3) (1) (2)
- (B) (1) (2) (4) (3)
- (C) (3) (1) (2) (4)
- (D) (2) (4) (3) (1)

24. खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य वर्तनवादाचे नाही ?

- (A) वारंवारिता
- (B) पडताळणी
- (C) मूल्य तटस्थता
- (D) कृती

JAN - 15218/II—D

25. Match List-I with List-II and select the *correct* answer by using the codes given below the list :

List-I

- (a) Traditional approach to the study of Comparative Politics
- (b) Systems approach to the study of Comparative Politics
- (c) Structural-functional approach to the study of Comparative Politics
- (d) Marxist approach to the study of Comparative Politics

List-II

- (1) Interest Articulation, Interest Aggregation
- (2) Eurocentric, Normative
- (3) Input-Output-Feedback
- (4) Economic aspects

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (1) (4)
- (B) (3) (1) (2) (4)
- (C) (1) (2) (3) (4)
- (D) (2) (3) (1) (4)

25. यादी-I आणि यादी-II च्या योग्य जोड्या जुळवा आणि दिलेल्या संकेतसूचीतून योग्य पर्याय निवडा :

यादी-I

- (a) तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासाचा पारंपरिक दृष्टिकोन
- (b) तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासाचा व्यवस्था दृष्टिकोन
- (c) तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासाचा रचनात्मक-कार्यात्मक दृष्टिकोन
- (d) तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासाचा मार्क्सवादी दृष्टिकोन

यादी-II

- (1) हितसंबंधांचे आविष्करण, हितसंबंधांचे सुसूत्रीकरण
- (2) युरोपकेंद्री, मुल्याधिष्ठीत
- (3) आदान-प्रदान-प्रत्यादान
- (4) आर्थिक घटक

संकेतसूची :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (3) (2) (1) (4)
- (B) (3) (1) (2) (4)
- (C) (1) (2) (3) (4)
- (D) (2) (3) (1) (4)

JAN - 15218/II—D

26. Match List-I with List-II and select the *correct* answer from the codes given below :

List-I

- (a) Gabriel Almond
- (b) Karl Deutsch
- (c) Daniel Lerner
- (d) Lucian Pye

List-II

- (1) Social mobilization and Political Development
- (2) Aspects of Political Development
- (3) The Politics of Developing Areas
- (4) Passing of Traditional Societies

Codes :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (3) (4) (1)
- (B) (4) (2) (1) (3)
- (C) (1) (4) (3) (2)
- (D) (3) (1) (4) (2)

26. यादी-I आणि यादी-II च्या योग्य जोड्या जुळवा आणि दिलेल्या संकेतसूचीमधून योग्य पर्याय निवडा :

यादी-I

- (a) गॅब्रीअल आल्मंड
- (b) कार्ल ड्युश
- (c) डॅनिअल लर्नर
- (d) लुसियन पाय

यादी-II

- (1) सोशल मोबीलायझेशन अँड पॉलिटीकल डेव्हलपमेंट
- (2) अस्पेक्ट्स ऑफ पॉलिटीकल डेव्हलपमेंट
- (3) द पॉलिटीक्स ऑफ डेव्हलपींग एरियाज
- (4) पासिंग ऑफ ट्रेडिशनल सोसायटी

संकेतसूची :

- (a) (b) (c) (d)
- (A) (2) (3) (4) (1)
- (B) (4) (2) (1) (3)
- (C) (1) (4) (3) (2)
- (D) (3) (1) (4) (2)

JAN - 15218/II—D

27. Give the *correct* answer by using the codes given below :

Assertion (A) :

Legitimacy is the right and acceptance of an authority usually a governing law or a regime.

Reason (R) :

Authority denotes specific position in an established government.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (R) is true but (A) is false

27. खालील संकेतसूचीचा वापर करून योग्य उत्तर द्या :

विधान (A) :

अधिमान्यता म्हणजे अधिसत्तेचा अधिकार आणि स्वीकार (सर्वसाधारणपणे शासनाचा कायदा किंवा राजवट यांची अधिसत्ता).

कारण (R) :

अधिसत्ता म्हणजे प्रस्थापित शासनातील एक विशिष्ट पद.

संकेतसूची :

- (A) दोन्ही (A) आणि (R) बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) दोन्ही (A) आणि (R) बरोबर आहे पण (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) हे बरोबर आहे पण (R) चूक आहे
- (D) (R) हे बरोबर आहे पण (A) चूक आहे

JAN - 15218/II—D

28. Give the *correct* answer by using the codes given below :

Assertion (A) :

Narendra Modi has more power.

Reason (R) :

Narendra Modi is the Prime Minister of India.

Codes :

(A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

(B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)

(C) (A) is true but (R) is false

(D) (R) is true but (A) is false

28. खालील दिलेल्या संकेतसूचीचा वापर करून योग्य

उत्तर द्या :

विधान (A) :

नरेंद्र मोदींकडे अधिक सत्ता आहे.

कारण (R) :

नरेंद्र मोदी भारताचे पंतप्रधान आहेत.

संकेतसूची :

(A) दोन्ही (A) आणि (R) बरोबर आहे आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे

(B) दोन्ही (A) आणि (R) बरोबर आहे परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

(C) (A) हे बरोबर आहे पण (R) चूक आहे

(D) (R) हे बरोबर आहे पण (A) चूक आहे

JAN - 15218/II—D

29. According to David Easton Political System has certain key aspects. Identify the *correct* aspects :

- (i) Political system is just one among other forms of social system.
- (ii) Political system allocates by means of policies.
- (iii) Its allocations are not authoritative.
- (iv) Its allocations are not binding on society.

Codes :

- (A) (i) and (ii) are correct
- (B) (ii) and (iii) are correct
- (C) (i), (ii) and (iii) are incorrect
- (D) Only (iv) is incorrect

30. Which of the following sets of values emphasised by the classical model of Public Administration is challenged by the New Public Management ?

- (A) Rationality, hierarchy, centralization
- (B) Professionalism, efficiency, economy
- (C) Decentralization, governance, accountability
- (D) Communication, leadership, authority

29. डेवीड ईस्टन यांच्या मते राजकीय व्यवस्थेची काही मूलभूत वैशिष्ट्ये असतात. योग्य वैशिष्ट्य ओळखा :

- (i) राजकीय व्यवस्था ही अनेक सामाजिक व्यवस्थांमधील केवळ एक व्यवस्था आहे.
- (ii) धोरणांच्या माध्यमातून राजकीय व्यवस्था वितरण करते.
- (iii) राजकीय व्यवस्थेने केलेले वितरण अधिकारयुक्त नसते.
- (iv) राजकीय व्यवस्थेने केलेले वितरण समाजावर बंधनकारक नसते.

संकेतसूची :

- (A) (i) आणि (ii) बरोबर आहे
- (B) (ii) आणि (iii) बरोबर आहे
- (C) (i), (ii) आणि (iii) चूक आहे
- (D) केवळ (iv) चूक आहे

30. लोकप्रशासनाच्या अभिजात प्रारूपाने भर दिलेल्या कोणत्या मूल्यांना लोकप्रशासनाच्या नव्या व्यवस्थापन सिद्धान्ताने आव्हान दिले आहे ?

- (A) तार्किकता, पदसोपानरचना, केंद्रीकरण
- (B) व्यावसायिकता, कार्यक्षमता, काटकसर
- (C) विकेंद्रीकरण, शासनव्यवहार, उत्तरदायित्व
- (D) संसूचन, नेतृत्व, अधिकार

JAN - 15218/II—D

31. What happens when hierarchy in an organization is overextended ?

- (1) Organizational efficiency increases.
- (2) Lower levels are neglected.
- (3) Communication becomes more effective.
- (4) Chief executive loses touch with the bottom level.

Codes :

- (A) (1) and (2) are true
- (B) (2) and (3) are true
- (C) (1) and (3) are true
- (D) (2) and (4) are true

32. The scrutiny of the expenditure of the government by the Public Accounts Committee is effective. Which of the following is its *correct* reason for the same ?

- (A) It identifies the unlawful expenditure.
- (B) Its scrutiny is based on the report of the CAG.
- (C) Its composition provides representation to all the political parties.
- (D) It is an ad-hoc committee.

31. संघटनेतील पदसोपानरचना अतिरिक्त उंच असल्यास काय होते ?

- (1) संघटनात्मक कार्यक्षमता वाढते.
- (2) कनिष्ठ पातळ्यांकडे दुर्लक्ष होते.
- (3) संसूचन अधिक परिणामकारक होते.
- (4) मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्याचा कनिष्ठांशी संपर्क राहात नाही.

संकेतांक :

- (A) (1) आणि (2) बरोबर आहे
- (B) (2) आणि (3) बरोबर आहे
- (C) (1) आणि (3) बरोबर आहे
- (D) (2) आणि (4) बरोबर आहे

32. शासनाने केलेल्या खर्चाची लोक लेखा समितीने केलेली छाननी परिणामकारक असते. खालीलपैकी त्याचे योग्य कारण कोणते ?

- (A) समिती बेकायदेशीर खर्च निदर्शनास आणून देते.
- (B) समितीची छाननी महालेखापालाच्या अहवालावर आधारित असते.
- (C) समितीची रचना अशी असते की ज्यामुळे सर्व राजकीय पक्षांना त्यात प्रतिनिधित्व मिळते.
- (D) समिती तात्पुरत्या स्वरूपाची असते.

JAN - 15218/II—D

33. Which one of is the characteristic of post-behaviourism ? (A) Quantification (B) Relevance (C) Value free (D) Pure science	33. खालीलपैकी कोणते वर्तनवादोत्तरवादाचे वैशिष्ट्य आहे ? (A) परिमाणन (B) उपयुक्तता (C) मूल्यनिरपेक्षता (D) विशुद्ध शास्त्र
34. Which of the following is the <i>correct</i> description of India's federal system ? (A) A classical federal system (B) A cooperative federal system (C) A three-tier federal system (D) A liberal federal system	34. भारताच्या संघराज्य व्यवस्थेबाबत खालीलपैकी कोणते वर्णन बरोबर आहे ? (A) एक अभिजात संघराज्य पद्धती (B) एक सहकार्यात्म संघराज्य पद्धती (C) तीन स्तरीय संघराज्य पद्धती (D) उदारमतवादी संघराज्य पद्धती
35. Which one of the following is <i>not</i> separatist movement ? (A) JKLF (B) ULFA (C) PLA (D) Naxalism	35. खालीलपैकी कोणती फुटीरतावादी चळवळ नाही ? (A) जे.के.एल.एफ (B) उल्फा (C) पी.एल.ए. (D) नक्षलवाद

JAN - 15218/II—D

36. Which of the following statements is *correct* ?

- (A) Collegium system of the Supreme Court has been introduced by the Act of Parliament.
- (B) Collegium system has been introduced by Government Resolution.
- (C) Collegium system has been already incorporated in the Constitution.
- (D) Collegium system has been created by the judgement of the Supreme Court without constitutional mandate.

37. What is reason of recent conflict between executive and judiciary ?

- (A) On the issue of appointment of judges in the High Courts
- (B) On the issue of appointment of judges in lower judiciary
- (C) On the issue of hike in the salary of judges of Supreme Court
- (D) On the issue of protection of judges of Supreme Court and High Courts

36. पुढीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

- (A) संसदेच्या अधिनियमानुसार सर्वोच्च न्यायालयाच्या कॉलेजीयम व्यवस्थेची सुरुवात करण्यात आली.
- (B) शासकीय ठरावाद्वारे कॉलेजीयम व्यवस्थेची सुरुवात करण्यात आली.
- (C) कॉलेजीयम व्यवस्था अगोदरच संविधाना-मध्ये समाविष्ट करण्यात आलेली आहे.
- (D) संविधानिक संमतीशिवाय सर्वोच्च न्यायालयाच्या एका निर्णयाद्वारे कॉलेजीयम व्यवस्था निर्माण करण्यात आली आहे.

37. कार्यपालिका आणि न्यायपालिका यांच्यामधील अलिकडच्या संघर्षाचे कारण कोणते आहे ?

- (A) उच्च न्यायालयाच्या न्यायधीश नियुक्तीच्या मुद्यावरून
- (B) कनिष्ठ न्यायालयाच्या न्यायधीशांच्या नियुक्ती मुद्यावरून
- (C) सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांच्या वेतनवाढीच्या प्रश्नावरून
- (D) सर्वोच्च आणि उच्च न्यायालयांच्या न्यायाधीशांना संरक्षण देण्याच्या मुद्यावरून

JAN - 15218/II—D

38. Which one of the following statements is *correct* ?

- (A) Judicial Activism means an encroachment on the powers of executive by Judiciary
- (B) Judicial Activism means judicial excess
- (C) Judicial Activism is an inherent power of the judiciary while interpreting law
- (D) Judicial Activism is curtailment of the power of states

39. Which one of the following statements is *correct* ?

- (A) National Judicial appointment commission is working as per the Act of Parliament
- (B) National Judicial appointment commission has been declared unconstitutional by Apex Judiciary recently
- (C) National Judicial appointment commission was appointed by President of India as per constitutional provisions.
- (D) Even after striking down the law of National Judicial appointment commission by Supreme Court, the said commission is still functioning

38. पुढीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

- (A) न्यायिक सक्रियता म्हणजे न्यायव्यवस्थेद्वारे कार्यकारी सत्तेवर अतिक्रमण
- (B) न्यायिक सक्रियता म्हणजे न्यायिक अतिरेक
- (C) कायद्याचे परिशीलन करताना न्यायव्यवस्थेचे अंगभूत अधिकार
- (D) न्यायिक सक्रियता म्हणजे राज्यांच्या अधिकारांमध्ये कपात

39. पुढीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

- (A) राष्ट्रीय न्यायिक नियुक्ती आयोग संसदेच्या अधिनियमानुसार कार्य करित आहे
- (B) अलिकडे राष्ट्रीय न्यायिक नियुक्ती आयोगाला शिखर न्यायव्यवस्थेने असंविधानिक म्हणून घोषित केले
- (C) संविधानिक प्रयोजनानुसार राष्ट्रीय न्यायिक नियुक्ती आयोगाची राष्ट्रपतीद्वारे नियुक्ती करण्यात आली होती
- (D) राष्ट्रीय न्यायिक नियुक्ती आयोगाला सर्वोच्च न्यायालयाद्वारे रद्द करून सुद्धा अद्याप तो कार्यरत आहे

JAN - 15218/II—D

40. Which of the following is *correct* about Elections ?

- (A) Elections in India provide the opportunity for the widest degree of popular participation and for genuine competition between political groups
- (B) Elections encourage political violence
- (C) Elections empower women voters
- (D) Elections maintain status quo

41. Which one of the following national political party was instrumental in introducing economic development programme i.e., Zamindari abolition, land reforms, cooperative farming and compulsory primary education etc.

- (A) Parties in UPA Alliance at the centre
- (B) Congress Party (INC)
- (C) Bhartiya Janata Party along with NDA Alliance
- (D) CPM & CPI (Leftist Parties)

40. निवडणुकांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

- (A) भारतातील निवडणुका लोकांच्या व्यापक सहभागाला आणि राजकीय गटांमधील खऱ्या स्पर्धेला संधी देतात
- (B) निवडणुका राजकीय हिंसेला प्रोत्साहन देतात
- (C) महिला मतदारांचे निवडणुकांमुळे सक्षमीकरण होते
- (D) निवडणुका यथास्थिती टिकवतात

41. खालीलपैकी आर्थिक विकास उदा. जमीनदारी उच्चाटन, जमीन सुधारणा, सहकारी शेती आणि सक्तीचे प्राथमिक शिक्षण इत्यादी, आर्थिक विकास कार्यक्रम राबविण्यास कोणत्या राजकीय पक्षाचे योगदान आहे ?

- (A) केन्द्रामधील यु.पी.ए. युतीमधील पक्ष
- (B) काँग्रेस पक्ष (भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस)
- (C) भारतीय जनता पार्टी एन.डी.ए. युतीसोबत
- (D) सी.पी.एम. आणि सी.पी.आय. (वामपंथी पक्ष)

JAN - 15218/II—D

42. Who used the term Single Party Dominant System prior to 1967 politics ? (A) Norman D. Palmer (B) Subhash C. Kashyap (C) W.H. Morris & Rajani Kothari (D) M.V. Pylee	42. 1967 पुर्वीच्या राजकारणाच्या संदर्भात एकपक्ष प्रबळ पद्धती अशी संज्ञा कोणी वापरली ? (A) नॉर्मन डी. पामर (B) सुभाष सी. कश्यप (C) डब्ल्यू.एच. मॉरीस आणि रजनी कोठारी (D) एम.व्ही. पायली
43. Which one of the techniques is <i>not</i> used by pressure group ? (A) Framing of draft bills with skill and expert knowledge (B) Lobbying to influence government policy (C) Securing nomination and elections of sympathetic legislators (D) Election campaign for candidate	43. दबाव गटाद्वारे कोणते तंत्र उपयोगात आणले जात नाही ? (A) कौशल्य आणि तज्ञ ज्ञानाधारे मसुदा विधेयक निर्मिती (B) शासकीय नीती प्रभावित करण्यासाठी लॉबिंग (C) सहानुभूती असलेल्या उमेदवाराच्या संदर्भात नामांकन आणि निर्वाचन सुरक्षित करणे (D) उमेदवारासाठी निवडणूक मोहिम
44. Which one is the regulatory authority for controlling and regulating print media ? (A) Ministry of Information & Broadcasting (B) Press Council of India (C) Election Commission of India (D) Comptroller & Auditor General of India (CAG)	44. वृत्तपत्रांना नियंत्रित करण्यासाठी कोणते नियामक प्राधिकरण आहे ? (A) माहिती आणि प्रसारण मंत्रालय (B) प्रेस कॉन्सिल ऑफ इंडिया (C) भारताचा निर्वाचन आयोग (D) भारताचा नियंत्रक आणि महालेखापाल

JAN - 15218/II—D

45. Which one of the following is <i>not</i> a peasants movement ? (A) Champaran Movement (Bihar 1917) (B) Khera Satyagraha (1918) (C) Chipko Andolan (D) Bardoli Satyagraha	45. खालीलपैकी कोणती एक शेतकरी चळवळ नाही ? (A) चंपारण चळवळ (बिहार 1917) (B) खेरा सत्याग्रह (1918) (C) चिपको आंदोलन (D) बारडोली सत्याग्रह
46. Which one of the following statements is <i>correct</i> ? (A) Of the four pillars of the Constitution, the election commission is one, the three being the Supreme Court, the Public Service Commission and the Comptroller and Auditor General of India (B) Of the four pillars of the Constitution, the election commission is one, the other three are Media, Political Parties and the Supreme Court (C) Of the four pillars of the Constitution, the election commission is one, the other three are legislature, executive and judiciary (D) None of the above	46. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ? (A) संविधानाच्या चार स्तंभांपैकी एक निर्वाचन आयोग असून इतर तीन सर्वोच्च न्यायालय, लोकसेवा आयोग आणि भारताचा नियंत्रक व महालेखापाल होय (B) संविधानाच्या चार स्तंभांपैकी एक निर्वाचन आयोग असून इतर तीन मीडिया, राजकीय पक्ष आणि सर्वोच्च न्यायालय होय (C) संविधानाच्या चार स्तंभांपैकी एक निर्वाचन आयोग असून इतर तीन विधिमंडळ, कार्यपालिका आणि न्यायपालिका होय (D) वरीलपैकी काही नाही

JAN - 15218/II—D

47. Consider the following statements about decentralised planning and select the *correct* code :

- (i) Decentralised planning is bottom-up planning
- (ii) It is undertaken at the grass roots level
- (iii) It ensures peoples' participation
- (iv) The 73rd and 74th constitutional amendments made decentralised planning mandatory in India.

Codes :

- (A) (i), (ii) correct, (iii), (iv) incorrect
- (B) (i), (ii) are incorrect, (iii), (iv) are correct
- (C) (i), (ii), (iii) and (iv) are correct
- (D) (i), (ii), (iii) are correct, (iv) is incorrect

48. Who was the first to coin the word 'Bureaucracy' ?

- (A) Max Weber
- (B) Vincent de Gournay
- (C) Gaetano Mosca
- (D) Thomas Carlyle

47. विकेंद्रीत नियोजनासंबंधी खालील विधाने विचारात घ्या आणि योग्य संकेतांक निवडा :

- (i) विकेंद्रीत नियोजन तळापासून वरपर्यंत केले जाते.
- (ii) विकेंद्रीत नियोजन तळपातळीपासून केले जाते.
- (iii) विकेंद्रीत नियोजनामुळे लोकसहभागाची हमी मिळते.
- (iv) 73व्या आणि 74व्या घटनादुरुस्तीने विकेंद्रीत नियोजन बंधनकारक केले आहे.

संकेतांक :

- (A) (i), (ii) बरोबर आहेत, (iii), (iv) चूक आहेत
- (B) (i), (ii) चूक आहेत, (iii), (iv) बरोबर आहेत
- (C) (i), (ii), (iii), (iv) बरोबर आहेत
- (D) (i), (ii), (iii) बरोबर आहेत, (iv) चूक आहे

48. नोकरशाही (Bureaucracy) ही संज्ञा खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने प्रथम वापरली ?

- (A) मॅक्स वेबर
- (B) विन्सेंट डी गुर्ने
- (C) गिटॅनो मॉस्का
- (D) थॉमस कार्लील

JAN - 15218/II—D

49. Which one of the following principles of organisation requires that every member of an organisation should report to one, and only one leader 'superior' ?

- (A) Span of Control
- (B) Unity of Command
- (C) Integration
- (D) Decentralisation

50. The importance of a comparative approach to Public Administration was first emphasised by whom of the following ?

- (A) Woodrow Wilson
- (B) L.D. White
- (C) Robert Merton
- (D) Frederick Taylor

49. खालीलपैकी कोणत्या संघटनेच्या तत्त्वानुसार संघटनेतील प्रत्येक सभासदाने केवळ एकाच आणि फक्त एकाच वरिष्ठाला आपल्या कामाच्या संदर्भात जबाबदार असले पाहिजे असे मानले आहे ?

- (A) नियंत्रण कक्षा
- (B) आज्ञांचे ऐक्य
- (C) एकसूत्रीकरण
- (D) विकेंद्रीकरण

50. खालीलपैकी कोणत्या विचारवंताने प्रशासनाच्या अभ्यासात तौलनिक दृष्टिकोनाच्या महत्त्वावर भर दिला ?

- (A) वुड्रो विल्सन
- (B) एल.डी. व्हाईट
- (C) रॉबर्ट मॅर्टन
- (D) फ्रेडरिक टेलर

JAN - 15218/II—D

ROUGH WORK

prepp
Your Personal Exam Guide